

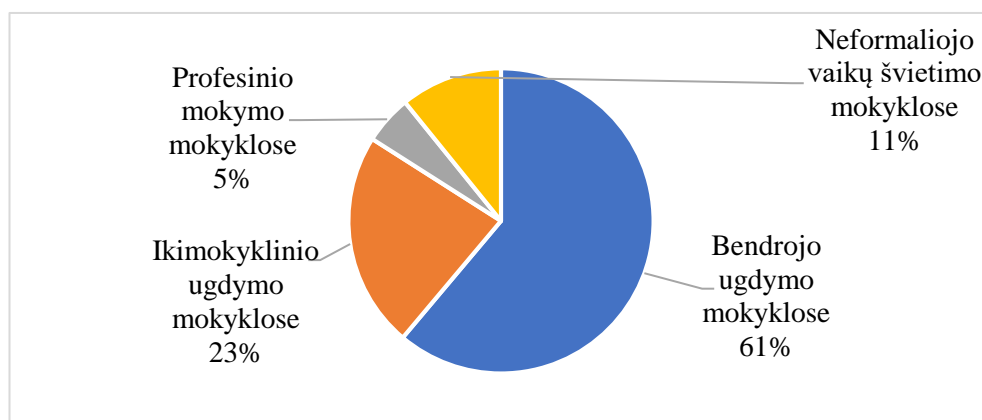
Kėdainių rajono savivaldybė

Kėdainių r. savivaldybės pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimą vykdo Kėdainių švietimo pagalbos tarnyba (toliau – Tarnyba)¹.

2021–2022 m. m. Kėdainių r. savivaldybėje dirbo 970 pedagoginių darbuotojų, iš jų 593 (61 proc.) – bendrojo ugdymo, 222 (23 proc.) – ikimokyklinio ugdymo, 50 (5 proc.) – profesinio mokymo, 105 (11 proc.) – neformaliojo vaikų švietimo įstaigose (žr. 1 pav.). Palyginti su 2020–2021 m. m., matyti, kad savivaldybėje įvyko nedidelė kaita: 1 proc. sumažėjo bendras pedagoginių darbuotojų skaičius, bet jų pasiskirstymas (procentais) bendrojo ugdymo, ikimokyklinio ugdymo, profesinio mokymo ir neformaliojo vaikų ugdymo įstaigose išliko toks pat.

1 pav. Daugiausia pedagoginių darbuotojų dirbo bendrojo ugdymo įstaigose

Pedagoginių darbuotojų skaičiaus pasiskirstymas pagal mokyklų tipus (procentais)

2022 m. Tarnyba vykdė 37 ilgalaikes (ne mažiau kaip 40 val. trukmės) pedagogų kvalifikacijos tobulinimo (toliau – PKT) programas pagal valstybinių ir savivaldybių mokyklų vadovų, jų pavaduotojų ugdymui, ugdymą organizuojančių skyrių vedėjų, mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų 2020–2022 metų kvalifikacijos tobulinimo prioritetus, atliepiančius švietimo kaitos situaciją ir šiandieninį mokymo(si) kontekstą. Jose dalyvavo 916 pedagoginių darbuotojų (žr. 1 lentelę). 2021 m. vyravęs prioritetas *Kompetencijų, reikalingų veiksmingai ugdyti skirtingų ugdymosi poreikių turinčius mokinius, tobulinimas* išliko aktualus, daugiau dėmesio skiriant prioritetui *Vadovavimo ir lyderystės ugdymo / mokymo procesui ir švietimo įstaigai kompetencijų tobulinimas*.

1 lentelė. Daugiausia programų vyko pagal prioritetus *Kompetencijų, reikalingų veiksmingai ugdyti skirtingų ugdymosi poreikių turinčius mokinius, tobulinimas* ir *Vadovavimo ir lyderystės ugdymo / mokymo procesui ir švietimo įstaigai kompetencijų tobulinimas*

Vykdytų programų ir dalyvių pasiskirstymas pagal prioritetus

Prioritetas / prioriteto kryptys	Vykdytų programų skaičius	Vykdytų programų dalyvių skaičius
Kompetencijų tobulinimas įgyvendinant šiuolaikinį ugdymo / mokymo turinį	7	168
Skaitmeninio raštingumo tobulinimas	5	137
Į mokymąsi orientuotos vertinimo kultūros auginimas	2	31
Skaitymo gebėjimų ugdymas visose ugdymo srityse	–	–

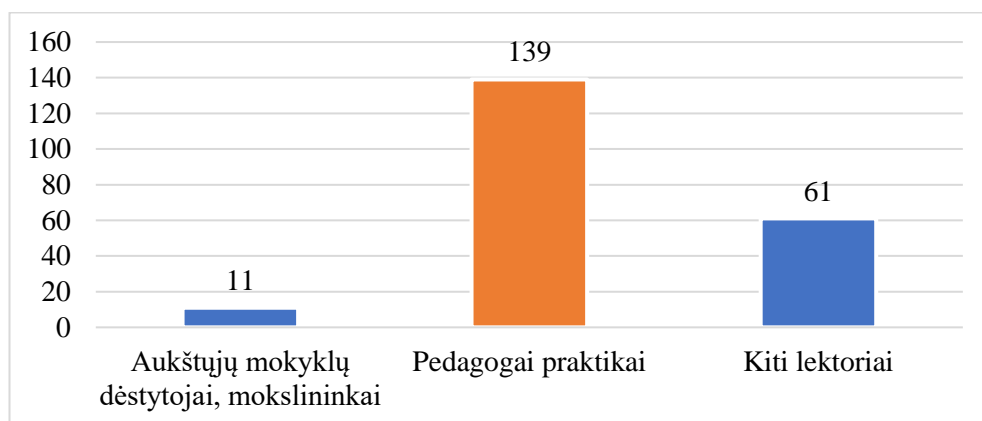
¹ Prieiga internete <https://centras.kedainiai.lm.lt/>.

Kompetencijų, reikalingų veiksmingai ugdyti skirtingų ugdymosi poreikių turinčius mokinius, tobulinimas	15	339
Mokinio skirtybių suvokimas, atpažinimas ir panaudojimas siekiant jo pažangos	8	202
Bendradarbiavimo gebėjimų, reikalingų ugdyti ir teikti reikalingą švietimo pagalbą ir paslaugas, tobulinimas	7	137
Vadovavimo ir lyderystės ugdymo / mokymo procesui ir švietimo įstaigai kompetencijų tobulinimas	15	409
Lyderystės ugdymui ir mokymuisi stiprinimas	8	205
Gebėjimų priimti sprendimus, grįstus duomenimis, stiprinimas	–	–
Mokyklos bendruomenės telkimas įgyvendinant įtraukties principą švietime	7	204
Iš viso:	37	916

Dalyvaudami įgyvendinant programas ir plėtodami savo profesines kompetencijas, pedagoginiai darbuotojai dirbo su pedagogais praktikais, aukštųjų mokyklų dėstytojais, mokslininkais ir kitais lektorais (psichologais, sveikatos specialistais ir kt.) (žr. 2 pav.).

2 pav. Prioritetines kvalifikacijos tobulinimo programas dažniausiai įgyvendino pedagogai praktikai

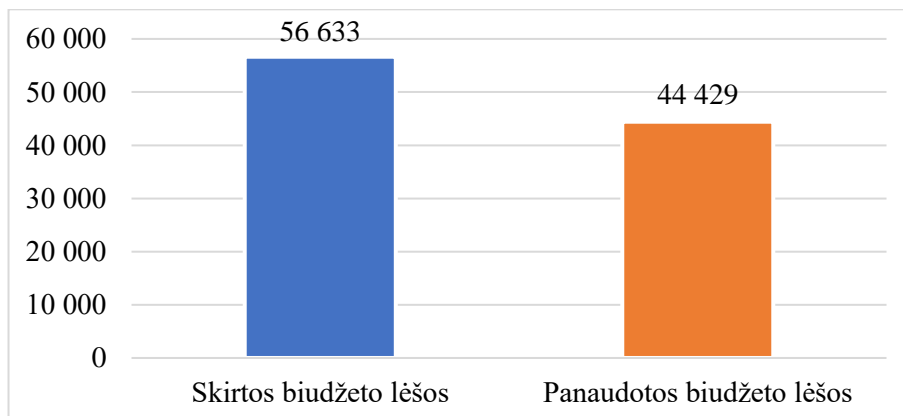
Prioritetines kvalifikacijos tobulinimo programas įgyvendinę (vykdę) lektorai

Pedagoginių darbuotojų kvalifikacijai tobulinti savivaldybėje 2022 m. lėšų skirta panašiai kaip ir 2021 m., tik 2022 m. jų panaudota daugiau. 2021 m. kvalifikacijai tobulinti panaudota 61 proc. skirtų lėšų.

2 pav. Iš skirtų biudžeto lėšų mokytojų ir kitų ugdymo procese dalyvaujančių asmenų kvalifikacijai tobulinti panaudota 78 proc.

Biudžeto lėšos, tenkančios pedagogų kvalifikacijai tobulinti (eurais)

Kvalifikacijos tobulinimo galimybių užtikrinimas savivaldybėje

(interneto svetainės puslapių apžvalgos duomenimis)

Mokytojų profesiniam augimui siūlomi renginiai viešunami mėnesio planuose, kurie skelbiami Tarnybos svetainėje, sistemoje *Semiplius*, informacija apie juos išsiunčiama rajono ugdymo įstaigoms. Ilgalaikių programų renginių laikas ir organizavimo būdas derinami su mokyklų bendruomenėmis arba metodiniais būreliais.

Interneto svetainėje *atsispindi* ir kitos Tarnybos kasdienės veiklos, kuruojamos sritys, susijusios su rajono pedagoginių darbuotojų profesiniu tobulėjimu. 2023 m. gegužės–spalio mėn. stebėtos Tarnybos interneto svetainės duomenimis:

- Skelbiami kiekvieno mėnesio veiklos planai, vykdomos ilgalaikės programos (jų moduliai), prie renginių nurodoma data, laikas, vieta, lektoriai. Nacionaliniai valstybinių ir savivaldybių mokyklų vadovų, jų pavaduotojų ugdymui, ugdymą organizuojančių skyrių vedėjų, mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų 2020–2022 metų kvalifikacijos tobulinimo prioritetai nurodyti atskirai, ne prie paskelbtų mėnesio renginių.

- Skelbiamas ilgalaikių (ne mažiau kaip 40 akad. val.) *vykdytų ir vykdomų* PKT programų sąrašas.

- Atskiras puslapis skiriamas atnaujinto ugdymo turinio (UTA) įgyvendinimui: paskelbtas rajono savivaldybės UTA planas, nurodyta koordinavimo Kėdainių rajono savivaldybėje komanda, pateikta naudingų nuorodų. 2023 m. mėnesio planuose matyti, kad vyksta renginiai UTA temomis.

- Teikiama *konsultavimo* paslauga: pagal mėnesio planą vyksta konsultacinės dienos ugdymo įstaigose. Specialiajai pedagoginei psichologinei ir socialinei pedagoginei pagalbai teikti Tarnybos specialistai parengė ir įgyvendino 3 ilgalaikes profesinių kompetencijų tobulinimo programas: ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo pedagogams – *Ikimokyklinio ugdymo mokytojo vaidmuo, ugdant skirtingų ugdymosi poreikių turinčius vaikus*, socialiniams pedagogams – *Veiksmingos švietimo pagalbos teikimas bendraujant ir bendradarbiaujant*, mokytojo padėjėjams – *Mokytojo padėjėjas ugdyme: požiūris, funkcijos, pagalbos kryptys*.

- Tarnyba *koordinuoja* metodinių būrelių veiklą; dalyvauja ir pati vykdo įvairius tarptautinius projektus („Švietimo darbuotojų kompetencijų tobulinimas įgyvendinant socialiai pažeidžiamų asmenų tėvystės įgūdžių mokymo programas“, „Kūrybiškumo ugdymas ir asmenybės ūgtis“).

- Patyrę pedagogai skatinami pristatyti savo sėkmingą patirtį kolegoms, organizuojamas keitimasis gerąja patirtimi: sukauptas *Edukacinės patirties bankas, sudarytas iš 3 skyrių: Ikimokyklinis / priešmokyklinis ugdymas, Bendrasis ugdymas ir Specialusis ugdymas*.

- Svetainėje yra atskira duomenų bazė, kurioje teikiama informacija dėl konkursų, olimpiadų ir pan.

Remiantis veiklos duomenimis, atsispindinčiais interneto svetainės puslapiuose, galima teigti, kad Tarnyba, įgyvendindama PKT, užtikrina informacijos prieinamumą ir suteikia įvairių galimybių pedagoginių darbuotojų bendrosioms ir profesinėms kompetencijoms tobulinti: prieinami bendravimo būdai (gera komunikacija), aprėptis ir įgyvendinimo rekomendacijos, dėstomų dalykų gerosios patirties pavyzdžiai – nuo to neretai priklauso ir individuali pedagoginių darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo padėtis. Be to, Tarnyba domisi PKT proceso efektyvumu, jo poveikiu darbo kokybei, metodinės veiklos naudingumu: stebimos veiklos, renkami ir analizuojami duomenys, jie vertinami, prognozuojamos ir skatinamos pasiteisinusios ugdymo sistemos linkmės. Tarnybos direktorė 2022 m. veiklos ataskaitoje pažymi, kad siekdama geresnės PKT renginių kokybės, Tarnyba rinko grįžtamojo ryšio informaciją, kuri parodė, kad renginių naudingumą *labai gerai ir gerai* įvertino 97,12 proc. dalyvių.

PKT poveikis ugdymo kokybei

Svarbus vaidmuo tenka ne tik tinkamam pedagogų kvalifikacijos tobulinimui, sistemingam profesinių žinių gilinimui, bet ir gebėjimui jas taikyti realiame pedagoginiame procese, todėl savivaldybė ir Tarnyba ieško būdų, kaip pamatuoti pedagogų, kryptingai dalyvavusių kvalifikacijos kėlimo renginiuose, poveikį mokinių pasiekimams ir pažangai. 2022 m., pasibaigus ilgalaikėms kvalifikacijos tobulinimo programoms, paskutiniai jų seminarai dažnai būdavo skirti refleksijai – gerajai patirčiai aptarti. Per refleksiją buvo pristatomi pasiteisinę per mokymus įsisavinti dalykai, atkreipiant dėmesį į tai, kas buvo naudingiausia ir ką dar reikia tobulinti. Teiktos elektroninės anketos, rengti pokalbiai, nagrinėti ir mokyklų vadovų pasitarimuose aptarti pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimų rezultatai. Bendruose savivaldybės Švietimo skyriaus ir švietimo įstaigų vadovų susirinkimuose buvo konsultuojama(si), diskutuojama dėl ugdymo raidos ir siektinų rezultatų bei pokyčių. Analizuotos mokyklų išorės vertinimo ataskaitos, rekomendacijos. Skatinama gerosios praktikos sklaida, pristatant pasiteisinusias praktikas ir priemones. Mokyklų įsivertinimo duomenys rodo, kad pedagoginių darbuotojų profesinis tobulėjimas, PKT renginiuose dalyvavusių pedagogų pritaikytos įgytos žinios iš dalies **turėjo įtakos mokinių pasiekimams ir pažangai**:

- pamokos tapo įdomesnės;
- buvo labiau atsižvelgiama į kiekvieno mokinio poreikius, individualizuojant ir diferencijuojant ugdymo turinį;
- pagerėjo atskirų mokyklų mokinių pasiekimai.

Kvalifikacijos tobulinimas – tai galimybė ne tik pedagogui – atnaujinti žinias ir gebėjimus, prisitaikyti prie naujai iškeltų reikalavimų, pagerinti mokymo kokybę, bet ir mokyklai – palaikyti reikalingą darbuotojų kvalifikaciją, formuoti geresnę organizacijos klimata, nes šiuolaikinė ugdymo įstaiga orientuota ne tik į ugdytinio ar ugdytojo asmeninius siekius, bet ir į visų ugdymo proceso dalyvių konstruktyvų bendradarbiavimą. Savivaldybėje pastebėtas PKT poveikis ir **mokyklų kaip organizacijų pažangai**:

- mokyklos pasirengė įgyvendinti atnaujintas programas;
- įgyvendinamas įtraukties principas;
- vyko ugdymas už mokyklos ribų, daugiau mokyklų organizavo mokiniams išvykas į STEAM centrus, laboratorijas, kitas įstaigas;
- bendradarbiaujant vesta daugiau integruotų pamokų, organizuotos praktinės veiklos.

Taigi rajono PKT, kaip kaitos strategija, apėmė ne tik Tarnybos inicijuotų programų įgyvendinimą, bet ir ugdymui palankių sąlygų kūrimą ugdymo įstaigose.

Rekomendacijos

Atsižvelgiant į pateiktus duomenis, siūloma:

- daugiau dėmesio *skirti* PKT stebėsenai, deramai įvertinant įgyvendintų ilgalaikių PKT programų veiksmingumą, orientuotą į pedagogų kompetencijų stiprinimo ir ugdymo kokybės gerinimo dermę;
- savivaldybės lygmeniu *stiprinti* pedagogų požiūrį ir motyvaciją dėl tikslingo patobulintų kompetencijų perkėlimo į praktiką;
- *papildyti* interneto svetainės ugdymo turinio atnaujinimo (UTA) puslapį aktualiais dalykų praktinės veiklos pavyzdžiais.